

Канд. екон. наук Михайленко О. Г., Тройникова Н. Д.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ ТНК В СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Високотехнологічні транснаціональні корпорації (ТНК) відіграють вирішальну роль у світовій економіці та мають значний вплив на її розвиток. Однією з головних особливостей стратегії розвитку високотехнологічних ТНК є їх орієнтація на розвиток технологій, здатних ефективно вирішувати виклики, що постають перед світовою економікою.

Перш за все, високотехнологічні ТНК зосереджують свої зусилля на розробці технологій, які можуть знизити витрати виробництва, підвищити продуктивність або пом'якшити вплив на навколишнє середовище. Такі технології мають вирішальне значення для забезпечення конкурентоспроможності на міжнародному ринку. Кількість міжнародних корпорацій та їх підрозділів збільшується щороку. Точна кількість їх не встановлена, проте за даними ЮНКТАД, загалом у світі існує близько 82 000 міжнародних корпорацій з 810 000 підрозділів [2].

Згідно з оцінками аналітиків, експорт зарубіжних підрозділів міжнародних корпорацій становить близько третини загального світового експорту товарів та послуг, окремі корпорації мають ринкову капіталізацію понад 500 млрд дол. США, а щорічний обіг продажів складається з 150-200 млрд дол. США [2].

По-друге, стратегії розвитку високотехнологічних ТНК орієнтовані на міжнародний ринок. Більшість із цих компаній мають дочірні компанії та представництва в різних країнах світу, що дозволяє їм займати лідируючі позиції на міжнародному ринку. Крім того, високотехнологічні ТНК також генерують значні доходи та прибутки. Згідно зі списком Forbes Global 2000 за 2021 рік, до Топ-10 високотехнологічних ТНК за доходами входять Apple, Samsung Electronics, Alphabet (Google), Microsoft, Huawei, Cisco Systems, Intel, IBM [1].

По-третє, високотехнологічні ТНК активно використовують інновації та наукові дослідження. Вони вкладають значні кошти в розробку нових технологій і продуктів, що дозволяє їм конкурувати з конкурентами і займати лідируючі позиції на ринку.

За даними Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), високотехнологічні ТНК відповідають за значну частку світових витрат на дослідження та

розробки (НДДКР). В останні роки 2500 провідних компаній світу інвестували понад 700 млрд. дол. США у дослідження та розробки, причому значна частка цих інвестицій припадає на високотехнологічні ТНК [3].

Однак, незважаючи на ці переваги, розвиток високотехнологічних ТНК пов'язаний з певними ризиками. Одним із найбільших ризиків є висока вартість досліджень і розробок, яка може чинити значний тиск на фінанси компанії. Крім того, високотехнологічні ТНК стикаються з жорсткою конкуренцією на світовому ринку, що може ускладнити збереження конкурентної переваги.

Іншим ризиком, пов'язаним із розвитком високотехнологічних ТНК, є потенціал геополітичної напруженості, яка може порушити їх діяльність. Наприклад, торговельна напруженість між країнами може призвести до тарифів та інших бар'єрів, які можуть вплинути на прибутковість цих компаній. Крім того, геополітична напруженість може створити проблеми для компаній, які покладаються на глобальні ланцюги поставок, оскільки збої в цих ланцюгах можуть спричинити значні затримки та втрати. Згідно зі звітом Всесвітнього економічного форуму зазначається, що напруженість між США та Китаєм призвела до підвищення тарифів, експортних обмежень та інвестиційних бар'єрів, що може негативно вплинути на діяльність і прибутковість високотехнологічних ТНК, які працюють у цих країнах [5].

Незважаючи на ці ризики, вигоди від розвитку високотехнологічних ТНК є значними. Ці компанії мають потенціал для стимулювання економічного зростання та створення робочих місць, а також сприяють науково-технічному прогресу. Вони також здатні створювати інноваційні рішення для вирішення глобальних проблем, таких як зміна клімату та дефіцит ресурсів.

Підсумовуючи, стратегії розвитку високотехнологічних ТНК зосереджені на розробці технологій, здатних вирішити проблеми, що постають перед світовою економікою. Вони орієнтовані на міжнародний ринок і активно використовують інновації та наукові дослідження для підтримки своєї конкурентоспроможності. Незважаючи на ризики, пов'язані з розвитком високотехнологічних ТНК, потенційні переваги є значними та можуть сприяти подальшому зростанню та розвитку світової економіки. Міжнародний валютний фонд (МВФ) також зазначає, що внесок ТНК у світову економіку був значним: у 2016 році цифрова економіка оцінювалася в 11,5 трлн. дол. США. Очікується, що до 2025 року ця вартість зросте до 23 трлн. дол. США [4].

Загалом, успішний розвиток високотехнологічних ТНК вимагає поєднання комплексних знань та досвіду зі створення інноваційних технологій та бізнес-стратегій. Оскільки конкуренція в цій галузі постійно зростає, високотехнологічні ТНК повинні бути готовими до швидких змін, розуміти вимоги ринку та інвесторів і постійно підвищувати якість своїх продуктів і послуг. В цьому контексті, успішні високотехнологічні ТНК, що працюють над розвитком нових технологій та їх впровадженням, матимуть широкі перспективи для розвитку в майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Куницький О. Forbes оновив рейтинг найбільших публічних компаній світу. Лідерство утримує Промисловий і комерційний банк Китаю. *Журнал Форбс*. 2021. URL: <https://forbes.ua/news/forbes-onoviv-reyting-naybilshikh-publichnikh-kompaniy-svitu-liderstvo-utrimue-promisloviy-i-komertsiyniy-bank-kitayu-13052021-1598>
2. Значення та роль ТНК в сучасних міжнародних економічних відносинах. 2023. URL: https://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/Савош/page7.html
3. Міжнародна господарська діяльність: транснаціональні корпорації. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/gov_reg/18566/ (дата звернення 26.02.23)
4. Венгер В.В. Особливості формування та розвитку транснаціональних корпорацій в умовах глобалізації?. 2019. URL: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal> (дата звернення 26.02.23)
5. Стратегія розвитку високотехнологічних галузей до 2025 року. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=07a5487c-4c8a-42f8-9d76-051080b211f0>

Канд. екон. наук. Олійник Т. І., Сотула В. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОСУВАННІ ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ

Аналізуючи застосування новітніх інформаційних технологій в просуванні туристичного продукту можна відмітити, що роль інформаційних технологій, як одного з найважливіших інструментів у підвищенні ефективності управління підприємствами в умовах глобалізації значно зросла та розвивається й надалі [3]. Через певну специфічність створення та реалізації туристичних послуг зумовлюють потребу в збільшенні рівня забезпечення системи управління сучасними інформаційними технологіями (ІТ).